

Iluzje w teatrze /poza teatrem. Performans intermedialny od renesansu do dziś

Międzynarodowa konferencja naukowa

13–14 września 2023 r.

Wydział Humanistyczny

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Collegium Maius, ul. Fosa Staromiejska 3

PRZEDŁUŻENIE NABORU ZGŁOSZEŃ: DO 16 LIPCA 2023

Współczesna refleksja nad relacją między teatrem i innymi mediami oraz performansami kulturowymi obejmuje szeroki zakres podejść i strategii. Pytania, w jaki sposób i z jakimi konsekwencjami sztuki performatywne wchodziły od wieków w intermedialne relacje ze „starymi” oraz „nowymi” technologiami audiowizualnego przekazu i wciągały odbiorców w kreowany świat iluzji, są ważnym elementem procesu badania wielowarstwowej historii teatru, performansów oraz mediów.

Konferencja stanowi propozycję podążania tropem archeologicznomedialnym, czemu patronuje książka naszego keynote speakera prof. Erkkiego Huhtamo *Illusions in Motion. Media Archeology of the Moving Panorama and Related Spectacles*. Proponowana w niej perspektywa, rozwijana od lat także przez innych znakomitych badaczy (Thomas Elsaesser, Siegfried Zielinski) pozwala rozpoznawać nowe aspekty kultur medialnych i praktyk performatywnych. We wstępie do przywołanej książki Erkki Huhtamo pisze:

Media archaeology corrects our understanding of the past by excavating lacunas in shared knowledge. It reassesses existing media-historical narratives that are biased because of their ideological and historiographical presuppositions, or insufficient evidence (s. xviii).

Dalej badacz podkreśla performatywne aspekty współistnienia i współdziałania technologii audiowizualnych z ludźmi. Kładzie mocny nacisk na aspekt ludzki mediasfery, na interakcje – kolektywne i indywidualne, świadome oraz nieświadome, które kształtują media. Podejście to okazać się może szczególnie istotne w poszukiwaniu niezbadanych dotąd aspektów performansów intermedialnych.

Pragniemy, aby konferencja stała się platformą dialogu międzynarodowych badaczy i praktyków na temat dawnych (nierzadko zapomnianych) oraz dziejących się na naszych oczach filiacji mediów i performansów. Interesują nas dyskursy, koncepcje, praktyki, urządzenia, które pojawiają się od renesansu do czasów współczesnych. Serdecznie zapraszamy do udziału w konferencji badaczy reprezentujących zróżnicowane stanowiska badawcze i dyscypliny (w szczególności historyków teatru i sztuk performatywnych, kulturoznawców, performatyków, medioznawców).

Proponowane obszary badawcze:

1. Technologie medialne przed rewolucją przemysłową i ekspansją mediów elektronicznych (np. teatry mechaniczne, teatry cieni, automaty, laterna magica, Bänkelsang, jawajski wayang bèbèr) w kontekście innych mediów i sztuk performatywnych, w tym teatru;
2. wpływ technologii medialnych na teatr i sztuki widowiskowe XIX wieku jako „wieku teatru” (według formuły Petera W. Marxa); perspektywa krytycznej historii mediów (critical media history), która koncentruje się na rozpoznaniu kompleksowych współzależności i powiązań pomiędzy różnymi praktykami teatralnymi, performatywnymi i medialnymi
3. teatr XVI–XIX wieku jako laboratorium praktyk iluzjonistycznych (m.in. działalność teatralnych malarzy-inżynierów jak Filip Jakub de Loutherbourg, Louis Jacques Daguerre, w Polsce Antonio Sacchetti);
4. intermedialność przedstawień popularnych (m.in. wodewil, *variété*, burleska, cyrk, pokazy prestidigitatorów);
5. zapomniane lub porzucone warianty rozwoju technologii scenicznych, w tym niezrealizowane projekty, koncepcje i pomysły;

6. współczesne rekonstrukcje starych technologii medialnych (np. pokazów latarni magicznych, teatrów mechanicznych, ruchomych panoram) z perspektywy Performance as Research (PaR);

7. teorie intermedialności, multimedialności i cyfrowości wobec performansów. Współczesne przemiany w kulturze, nauce i technologii. Krytyczne ujęcia dominujących narracji w historii mediów związanych ze światem widowisk. Rewizje teoretycznych wyjaśnień kategorii doświadczenia iluzji, przestrzeni oraz czasu w intermedialnych sztukach performatywnych;

8. estetyczne i ideologiczne relacje technologii audiowizualnych z teatrem oraz sztukami performatywnymi, w tym analizy (bądź rewizje) opisywanych do tej pory zjawisk czy kwestii takich jak spór Phelan-Auslander, wykorzystanie technologii wideo na scenie, AR, VR w performansach. Ponadto indywidualne strategie twórcze poszczególnych artystów, w tym z Europy Środkowo-Wschodniej XX i XXI wieku, takich jak Frank Castorf, Krystian Lupa, Łukasz Twarkowski, Krzysztof Garbaczewski, Krzysztof Wodiczko, Bohdan Mazurek, twórcy z łódzkiego Warsztatu Formy Filmowej;

9. Przemiany dyskursu intermedialności w sztukach performatywnych – intermedialność sztuki drugiej połowy XX w. a dawne i najnowsze praktyki artystyczne oraz badawcze.

Językami konferencji będą angielski i polski (referaty dwudziestominutowe). Organizatorzy konferencji dążą do opublikowania wybranych referatów w recenzowanej pozycji naukowej.

Zaproszeni prelegenci (keynote speakers)

prof. Erkki Huhtamo

University of California Los Angeles (UCLA)

Departments of Design Media Arts, and Film, Television, and Digital Media

Pionier archeologii mediów, autor kluczowych dla tego podejścia artykułów i książek, m.in. *Media Archaeology. Approaches, Applications, and Implications* (red. z prof. Jussim Parikką, University of California Press, 2011) oraz obszernej monografii *Illusions in Motion. Media Archaeology of the Moving Panorama and Related Spectacles* (The MIT Press, 2013). Kolekcjoner unikalnych, dawnych artefaktów kultury medialnej. Kurator wystaw sztuki mediów, wielokrotny członek jury i uczestnik festiwali, w tym Siggraph i Ars Electronica.

prof. dr Peter W. Marx

University of Cologne

Faculty of Arts and Humanities

Institute of Media Culture and Theatre

Jest dyrektorem Instytutu Kultury Medialnej i Teatru na Uniwersytecie w Kolonii oraz dyrektorem Theaterwissenschaftliche Sammlung in Schloss Wahn (archiwum artefaktów teatralnych, projektów scenograficznych, lalek, fotografii, grafik i recenzji teatralnych; do kolekcji należy wyjątkowy zbiór przedkinowych zabawek optycznych i aparatów audiowizualnych w rodzaju latarni magicznej, część ogromnej kolekcji Wenera Nekesa). W kręgu jego zainteresowań znajduje się historia teatru i performansu XIX i XX wieku (współredakcja tomu *A Cultural History of Theatre in the Age of Empire*, Bloomsbury 2019); współczesnego teatru niemieckiego, w tym teatru politycznego i recepcji Hamleta w Niemczech, a także kultur metropolitalnych i medialnych (koncepcja critical media history).

Zgłoszenia

Abstrakty (300 słów) oraz notki biograficzne zawierające afiliację i adres e-mail autora należy przesyłać na adres: illusionsinoutside@gmail.com

Termin zgłoszeń: **16 lipca 2023 r.**

Powiadomienia o przyjęciu: **lipiec 2023 r.**

Oplata konferencyjna

Pracownicy naukowcy: 400 PLN/100 EUR/110 USD

Doktoranci, artyści, profesjonaliści: 200 PLN/50 EUR/55 USD

Zespół organizatorów konferencji

Dr hab. Artur Duda, prof. UMK, dr Marzenna Wiśniewska, dr Jakub Kłeczek, mgr Klaudia Hartung-Wójciak (Instytut Kulturoznawstwa, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń)

Kontakt:

Jakub Kłeczek i Klaudia Hartung-Wójciak, e-mail: illusionsinoutside@gmail.com

Gospodarzem konferencji będzie Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń.

Illusions IN/OUTSIDE the Theatre

Intermedial Performance from Renaissance until Today

International Scholarly Conference

09/13-14/2023

Faculty of Humanities of the Nicolaus Copernicus University, Torun (Poland)

Collegium Maius, Fosa Staromiejska 3 (Torun, Poland)

DEADLINE EXTENDED: 16 JULY 2023

Contemporary studies on the relationships between theater, other media, and cultural performances cover a broad range of approaches, techniques, and strategies. The intermedial aspects of performing arts are certainly part of the international researchers' efforts to consider the multilayered history, theory, and practice of theater, performance, and media. We encourage questions about the effects of 'old' and 'new' media technologies on illusions, spectacles, and experiences.

The conference encourages researchers to follow media-archaeological approaches, such as those that we can find in the book of our keynote speaker, Prof. Erkki Huhtamo—*Illusions in Motion: Media Archaeology of the Moving Panorama and Related Spectacles*. The practice of media archaeology proposed in the book, which has also been developed over the years by other prominent researchers (such as Thomas Elsaesser and Siegfried Zielinski), draws attention to the cognitive and critical dimensions of media culture. In the introduction to the book, Prof. Huhtamo writes:

Media archaeology corrects our understanding of the past by excavating lacunas in shared knowledge. It reassesses existing media-historical narratives that are biased because of their ideological and historiographical presuppositions, or insufficient evidence (p. xviii).

The author also emphasizes the performative aspects of the coexistence and interaction between audiovisual technologies and humans. He strongly emphasizes the human dimension of the mediasphere, which concerns *humans who concoct media spectacles with other humans in mind* and their *interactions—collective and individual, conscious and unconscious that mold the media* (p. 17). We hope this approach can inspire performing arts researchers to analyze media-related spectacles over not decades but centuries.

The conference aims to become a platform for dialogue among international scholars and practitioners on the ancient (often forgotten) and contemporary relationships between media and performance, with a focus on the following suggested research areas:

1. Media technologies before the industrial revolution and the expansion of electronic media in the mid-19th century (such as mechanical theater, shadow theater, automata, magic lantern, Bänkelsang, and Javanese wayang bèbèr) in the context of other media and performing arts, including theater.
2. The impact of media technologies on theater and performing arts in the 19th century, which was known as the ‘age of theater’ (according to Peter W. Marx's formula). A critical media and performance history.
3. 16th-19th-century theater as a laboratory of illusionary practices (such as artists Philip James de Loutherbourg, Louis Jacques Daguerre, or Antonio Sacchetti in Poland).
4. Intermediality of popular performances (such as vaudeville, variété, burlesque, circus, and prestidigitation).
5. Theories of intermedial, multimedia, and digital performance. Contemporary transformations in culture, science, and technology. Revisions of theoretical explanations of experience, space, and time categories in the intermedial performing arts.
6. Critical issues of dominant narratives in the history of media related to the performing arts. Forgotten or abandoned variants of stage technology development, including projects, concepts, and ideas that were never realized.
7. Contemporary reconstructions of old media technologies (such as magic lantern, mechanical theater, and moving panorama) from the perspective of Performance as Research (PaR).

8. Theoretical approaches on intermedia, multimedia, and digital performances. Critical issues on linear, teleological narrations in performance and media history. Transformations of illusions, space, and time.
9. Aesthetic and ideological consequences of the use of audiovisual technologies in theater and performing arts. Analysis (or revisions) of well-described issues and phenomena. Such as the Phelan-Auslander debate or the video, AR, and VR for performing arts (the individual artistic strategies—especially, Central European—such as Frank Castorf, Krystian Lupa, Łukasz Twarkowski, Krzysztof Garbaczewski, Krzysztof Wodiczko, Bohdan Mazurek).
10. Transformations of the intermediality discourse in the performing arts. Connections between the intermediality of the second half of the 20th century, previous periods, and contemporary.

The languages of the conference will be English and Polish. The duration of conference presentations should not exceed twenty minutes. The conference organizers aim to publish selected papers in the peer-reviewed conference proceedings.

Keynote speakers

Prof. Erkki Huhtamo

University of California Los Angeles (UCLA)

Departments of Design Media Arts, and Film, Television, and Digital Media

A pioneer of media archaeology, the author of key articles and books for this approach, including *Media Archaeology. Approaches, Applications, and Implications* (ed. with Prof. Jussi Parikka, University of California Press, 2011) and the comprehensive monograph *Illusions in Motion. Media Archaeology of the Moving Panorama and Related Spectacles* (The MIT Press, 2013). Collector of unique old artifacts of media culture. Curator of media art exhibitions, and juries and participant in festivals, including Siggraph and Ars Electronica.

Prof. dr Peter W. Marx

University of Cologne

Faculty of Arts and Humanities

Institute of Media Culture and Theatre

The Director of the Institute for Media Culture and Theatre at the University of Cologne is also the Director of the Theaterwissenschaftliche Sammlung in Schloss Wahn, which is an archive of theatrical artifacts, scenographic designs, puppets, photographs, prints, and theater reviews. The collection, which includes a unique assortment of pre-cinema optical toys, magic lanterns, and other audiovisual apparatus, is part of Werner Nekes' vast collection. His interests lie in the history of theatre and performance in the 19th and 20th centuries. He has co-edited the volume *A Cultural History of Theatre in the Age of Empire* (Bloomsbury, 2019). He is also interested in contemporary German theatre, particularly political theatre, and the reception of Hamlet in Germany. Moreover, he studies metropolitan and media cultures and has developed the concept of critical media history.

Submissions

Abstracts (300 words) and biographical notes including the author's affiliation and email address should be sent to: illusionsinoutside@gmail.com

Deadline: **07/16/2023**

Acceptance: **July 2023**

Conference fee

Academic staff: 400 PLN/90 EUR/100 USD

PhD candidates, artists, professionals: 200 PLN/45 EUR/50 USD

The conference organizing team

Prof. Artur Duda, Dr. Marzenna Wisniewska; Dr. Jakub Kleczek; MA and PhD candidate, Klaudia Hartung-Wojciak (Institute of Cultural Studies, Nicolaus Copernicus University, Torun, Poland)

Contact

Jakub Kleczek and Klaudia Hartung-Wojciak, e-mail: illusionsinoutside@gmail.com

The conference will be hosted by the Faculty of Humanities, Nicolaus Copernicus University, Torun (Poland).